

Aan: Staatssecretaris Herstel Toeslagen
VNG

Den Haag, 1 juli 2026

Betreft: voortgangsbrief

Geachte opdrachtgevers,

Algemeen

Sinds mijn aanstelling als bestuurlijk regisseur op 1 september 2025 heb ik veel werkbezoeken afgelegd bij gemeenten en andere stakeholders in de herstelketen. Ik heb veel gemeentebestuurders, uitvoerders, gedupeerde ouders, jongeren en andere stakeholders gesproken. Overal waar ik kom zie ik zeer betrokken en bevlogen professionals, bestuurders en ervaringsdeskundigen die dag in dag uit bezig zijn met het bieden van nieuwe perspectieven aan gezinnen en jongeren vanuit de brede ondersteuning. Ook heb ik constructieve overleggen – bestuurlijk en informeel – met u als gezamenlijke opdrachtgevers bijgewoond, die goede richting en verdere verdieping hebben gegeven aan de uitvoering en het beleid met betrekking tot de brede ondersteuning. Ik wil graag mijn waardering uitspreken voor de inzet van alle betrokkenen bij de brede ondersteuning. Een speciaal woord van respect verdienen alle consultants en andere professionals die met de – veelal getraumatiseerde – gedupeerden spreken. Zij zijn het gezicht van de overheid die zich inspant om te herstellen wat de overheid heeft kapot gemaakt.

In december 2025 zijn naar aanleiding van mijn advies bestuurlijke afspraken tot stand gekomen tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Financiën over de brede ondersteuning.¹ De aanleiding voor deze stand van zaken brief is de gemaakte bestuurlijke afspraak: *"De bestuurlijk regisseur zal het verloop van de gemaakte afspraken monitoren. Hij zal in elk geval in juli en december 2026 hierover rapporteren op basis van de door het ministerie van Financiën en de VNG aangeleverde actuele informatie."* In deze brief zal de focus in de eerste plaats liggen op de voortgang van de afspraken. Vervolgens wordt ten behoeve van het uitvoeren van mijn opdracht en op verzoek van het ministerie van Financiën ingegaan op het bredere verloop van mijn opdracht.

Het aanstellen van een bestuurlijk regisseur heeft tot doel om in een regisserende en verbindende rol bij te dragen aan de verbetering van de uitvoering van de integrale ondersteuning binnen de hersteloperatie.² Voor deze opgave heb ik door middel van onder meer werkbezoeken en regiobijeenkomsten met een groot aantal gemeenten, ouders, jongeren en andere stakeholders gesproken over de uitvoering van de brede ondersteuning en de overgang naar het regulier domein. In reguliere overleggen rapporteer ik hierover aan mijn opdrachtgevers, VNG en het ministerie van Financiën.

1. Voortgang bestuurlijke afspraken Brede ondersteuning en Spuk – 8 december 2025

Met de introductie van een uiterste aanmeldtermijn van 1 september 2027 is duidelijkheid gekomen voor jongeren, ouders en gemeenten. Ouders en jongeren hebben vanaf 8 december jl. nog bijna twee jaar de tijd om zich te melden bij gemeenten, en gemeenten krijgen met de afspraken meerjarige financiële zekerheid voor de uitvoering van de brede ondersteuning. De uiterste aanmeldtermijn is in de bestuurlijke afspraken gekoppeld aan randvoorwaardelijke aanvullende afspraken.

¹ Bestuurlijke afspraken Brede ondersteuning en Spuk | Publicatie | Rijksoverheid.nl.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 36 708, nr. 15.

In deze brief rapporteer ik -mede op basis van de door het ministerie van Financiën en VNG aangeleverde informatie- over de voortgang op deze afspraken:

1.1.Communicatie

In december jl. is de afspraak gemaakt dat zowel het ministerie van Financiën als gemeenten ouders en jongeren tijdig informeren over de uiterste aanmelddatum, zodat gedupeerden voldoende in staat worden gesteld zich te melden voor brede ondersteuning. In dit verband wil ik erop wijzen dat gemeenten zelf in 2025 in het onderzoek van Significant hebben aangegeven dat het belangrijk is om duidelijkheid te bieden, ook aan gedupeerden, tot wanneer de toegang tot brede ondersteuning blijft bestaan³. De afgelopen periode heb ik aangedrongen op tijdige communicatie. Het ministerie van Financiën en de VNG hebben een communicatieplan opgesteld. Begin deze zomer wordt gestart met de uitvoering van dit plan. Ik ga er op grond van dit communicatieplan van uit dat uiterlijk in juli de eerste heldere communicatie richting gedupeerde ouders en jongeren van start gaat, uiteraard met inachtneming van het gegeven dat de uiterste aanmelddatum nog formeel wettelijk moet worden vastgesteld.

1.2.Wetswijziging & Spukwijziging

Het voorstel tot wijziging van de Wet Hersteloperatie toeslagen (Wht), waarmee wordt beoogd uitvoering te geven aan de bestuurlijke afspraken, zal naar verwachting op korte termijn worden voorgelegd aan de afdeling advisering van de Raad van State. De bestuurlijke afspraken van 8 december jl. zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat deze wetswijziging één jaar na de gemaakte afspraken wordt gepubliceerd. Wanneer de publicatie van de wet pas na 1 januari 2027 zal plaatsvinden is met de VNG en het ministerie van Financiën afgesproken in het najaar met elkaar het gesprek te voeren wat dit betekent, inclusief de mogelijke gevolgen voor de uitvoering.⁴

De wetswijziging vraagt ook om wijziging van de Spuk. De Spuk moet worden aangepast, zodat gemeenten financiering ontvangen voor alle ouders en jongeren die zich conform de voorgenomen wetswijziging Wht voor 1 september 2027 melden bij de gemeente. In het verlengde hiervan wil ik benoemen dat gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan een verduidelijking vanuit het ministerie van Financiën rondom de verantwoording op grond van de Spuk. Gemeenten willen met name weten hoe het zit met de verantwoording voor situaties waarbij- bijvoorbeeld wegens wachtlijsten- eerste gesprekken pas later kunnen plaatsvinden en de wettelijke termijn van acht weken voor het opstellen van plan van aanpak niet wordt gehaald. Ik acht het van belang dat die duidelijkheid spoedig en tijdig wordt geboden.

1.3.Wachtlijsten

De afspraak is gemaakt dat gemeenten "*zich inspannen voor een extra impuls op het wegwerken van de wachtlijsten in 2026.*" Op basis van de huidige inzichten hebben de meeste gemeenten geen wachtlijsten of kunnen ze deze tijdig wegwerken. De problematiek rondom de wachtlijsten focust zich met name op drie grote gemeenten Rotterdam, Amsterdam en Almere. Met de naar verhouding omvangrijke populatie van Rotterdam (8.413 ouders en 9.487 jongeren 16+), Amsterdam (6.657 ouders en 7.789 jongeren 16+) en Almere (3.265 ouders en 3.421 jongeren 16+) – 29% van het landelijke totaal aantal ouders en 16+'ers- zie ik de enorme uitdaging waar deze gemeenten voor staan.⁵

In alle drie de gemeenten is – terwijl er sprake is van een maandelijkse instroom - een afname in de omvang van de wachtlijst zichtbaar. Zo had Rotterdam op 1 januari 2026 een wachtlijst van 1.293 en op 1 juni was dit 1.126. Almere had op 1 januari 2026 een wachtlijst van 1.181 en op 1 juni was dit 910. Voor Amsterdam geldt deze afname voor de ouders. Amsterdam had op 1 januari een wachtlijst van 416 (ouders) + 1515 (jongeren) en op 1 juni was dit 401 (ouders) + 1612 (jongeren). Complicerende factor is dat voor gemeenten in het algemeen onduidelijk is hoeveel ouders en jongeren zich nog zullen melden.

³ Bespreeknotitie VNG - [Afbouw Toegang tot Brede Ondersteuning](#) – 29 oktober 2025

⁴ Bestuurlijk overleg VNG-FIN-Bestuurlijk Regisseur – 25 maart 2026.

⁵ [Aantal aanmelders per gemeente | Samen herstellen](#) juni 2026.

Tegelijkertijd is het voor deze drie gemeenten een forse opgave om én zorgvuldige brede ondersteuning op de vijf leefgebieden te kunnen bieden én ook de ouders en jongeren op de wachtlijst een perspectief te geven. Ik stel vast dat deze drie gemeenten zich met behulp van verschillende maatregelen inspannen om op een zorgvuldige manier de wachtlijsten weg te werken. De gemeente Almere heeft de uitvoering van de brede ondersteuning opgeschaald met 44 medewerkers en gaat dit najaar aanvullend werven om de uitvoeringscapaciteit verder te vergroten. De gemeente Rotterdam heeft vijf partijen gecontracteerd, de zogenoemde 'alliantiepartners', om per 2 juli aan de slag te gaan met het bieden van brede ondersteuning aan jongeren. Ook in de gemeente Amsterdam is een speciaal team voor de ondersteuning aan jongeren gestart.

Voor mijn volgende brief in december vraag ik aan de gemeenten Rotterdam, Amsterdam en Almere opnieuw naar de actuele stand van zaken rondom de wachtlijsten, waaronder wachttijden, en daarnaast naar de verwachting of er nog en zo ja, hoeveel ouders en jongeren er op 1 september 2027 nog op de wachtlijst zullen staan. Ik blijf met deze gemeenten in contact over de voortgang van de inzet om de wachtlijsten naar nul te brengen.

1.4. Aanvullende schade

Het ministerie van Financiën heeft mij expliciet gevraagd om versterking op de brede ondersteuning.⁶ Vanwege de wisselwerking tussen de voortgang van de aanvullende schaderoutes en de aanvragen die bij gemeenten binnenkomen, is er naar aanleiding van mijn advies in december ook de bestuurlijke afspraak gemaakt dat het ministerie van financiën *"zich er voor inspent dat door opschaling in 2026 en 2027 de twee routes voor aanvullende schade (SGH en Mijn Herstel) eind 2027 zo ver als mogelijk zijn afgerond."*

Het totaal aantal ingediende aanvragen voor vergoeding van aanvullende schade bedroeg op 1 juni 2026 ruim 20.000. Naar verwachting van het ministerie zal het totaal aantal aanvragen nog oplopen tot 26.000. Het ministerie van Financiën heeft laten weten dat er een forse inspanning van het ministerie nodig is om de doelstelling van 2027 te behalen. Op dit moment zijn er volgens het ministerie zo'n 3.800 dossiers afgerond, en 2.750 in behandeling. Op basis hiervan kan ik op dit moment onvoldoende beoordelen of conform de bestuurlijke afspraken eind 2027 de aanvullende schade zo ver als mogelijk is afgerond, wat – gezien de wisselwerking met aanvragen bij gemeente voor brede ondersteuning – een belangrijk aandachtspunt blijft voor de gemaakte afspraken. Voor mijn volgende brief in december vraag ik opnieuw naar de actuele stand van zaken rondom de voortgang op aanvullende schade en het behalen van de doelstelling van 2027. Naast de algehele voortgang merk ik uit gesprekken met onder andere gemeenten, ouders, de Oudercommissie en Stichting Lotgenoten Contact op dat veel ouders bij gemeenten aankloppen vanwege onduidelijkheid en onzekerheid rondom de CWS-route. Daarnaast vraag ik aandacht voor gedupeerden met complexe schade –zoals ondernemers– die aankloppen bij gemeenten, omdat de forfaitaire routes voor hen niet afdoende zijn. Gemeenten kunnen de groep ouders met complexe schade -in afwachting van financieel herstel- vaak maar beperkt ondersteunen.

1.5. Jongeren

In de bestuurlijke afspraken is afgesproken dat met speciale aandacht wordt gekeken of er naar aanleiding van de uiterste aanmelddatum van 1 september 2027 nog aanvullende afspraken voor jongeren⁷ nodig zijn. Dit omdat nog onduidelijk is hoeveel jongeren behoefte hebben aan brede ondersteuning, en veel jongeren nog niet zijn bereikt. Ik heb daarom aangedrongen om op korte termijn jongeren te benaderen die recht hebben op brede ondersteuning (zie paragraaf 2 over gegevensdeling jongeren). In de Kabinetsreactie op het rapport 'Het is niet jouw (studie)schuld!' van 13 maart 2026 is opgenomen dat hierbij specifiek aandacht zal zijn voor onderwijs (zie paragraaf 2).

1.6 Voortgang algemeen: bestuurlijke afspraken december

Ik constateer dat de invulling van de randvoorwaarden voor de afgesproken aanmeldtermijn van 1 september 2027 op dit moment een zorgelijk beeld laat zien. Naast de voortgang van het vroegtijdig communiceren over de uiterste aanmelddatum is met name (1) de onduidelijkheid rondom de potentiële aanloop van jongeren die recht hebben

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 36 708, nr. 15.

⁷ Met jongeren wordt bedoeld: de kinderen van gedupeerde ouders die vallen onder de kindregeling. Dit betreft zowel minderjarige als volwassen personen.

op de brede ondersteuning een onzekerheid, (2) is de voortgang van de wachtlijsten in met name Rotterdam, Amsterdam en Almere een aandachtspunt en (3) is de onzekerheid over het in 2027 afronden van de aanvullende schade -gezien de wisselwerking met brede ondersteuning- zorgelijk.

Om deze reden is mijn *aanbeveling* ten aanzien van de randvoorwaarden op dit moment de gegevensdeling van jongeren op de kortst mogelijke termijn tot stand te brengen, zodat inzichtelijk wordt hoeveel jongeren zich de komende periode zullen melden bij het gemeenteloket. Daarnaast wil ik met het ministerie van Financiën en de VNG zowel individueel als gezamenlijk in gesprek over de uitdagingen rondom wachtlijsten in bovengenoemde drie gemeenten en over de voortgang op de aanvullende schade.

2. Jongeren

Gegevensdeling

Ik acht het noodzakelijk dat alle getroffen jongeren tijdig worden geïnformeerd over de mogelijkheid van brede ondersteuning. Gemeenten geven echter aan dat juist het bereiken van jongeren een belangrijk knelpunt is. Ik heb de staatssecretaris Herstel Toeslagen dan ook opgeroepen met urgentie een besluit te nemen om of (1) UHT direct contact te laten opnemen met jongeren met de vraag of zij door hun gemeenten willen worden ondersteund met brede ondersteuning of (2) UHT gemeenten te laten informeren welke jongeren recht hebben op brede ondersteuning, zodat de gemeenten zelf contact kunnen opnemen met de desbetreffende jongeren. Het ministerie van Financiën heeft deze oproep met urgentie opgepakt.

Tijdens het bestuurlijk overleg tussen de VNG en het ministerie van Financiën van 27 mei 2026 is besloten dat de gegevens van jongeren gedeeld kunnen worden met gemeenten, zodat jongeren persoonlijk op de hoogte worden gesteld van het recht op brede ondersteuning. Het Onafhankelijk Jongerenpanel Toeslagen (OJTP) heeft in onze gesprekken aangegeven blij te zijn met dit besluit. Omdat deze mogelijkheid - met name gelet op de aantallen - een uitvoeringsvraagstuk met zich mee brengt is besloten dat de VNG en het ministerie van Financiën op korte termijn bespreken hoe dit wordt uitgevoerd. De jongeren van het OJTP geven aan dat zij graag door de gemeenten willen worden benaderd, waarbij zij de suggestie doen om deze benadering bijvoorbeeld via Whatsapp/Signal te laten verlopen. Ik vind dit een belangrijk signaal. *Ik adviseer beiden hierover in gezamenlijkheid uiterlijk op 1 augustus een besluit te nemen.* Als de uitvoering hiervan van start gaat zal ook een beter beeld kunnen worden gevormd van het aantal jongeren dat daadwerkelijk behoefte heeft aan het aanbod van de brede ondersteuning.

Bejegening

Bij het bereiken van jongeren zijn – zoals bij de gedupeerden ook het geval is - de wijze van bejegening en het bieden van passende begeleiding en ondersteuning belangrijke aspecten. Uit de werkbezoeken aan gemeenten, regiobijeenkomsten van gemeenten, en gesprekken met jongeren (OJTP en individuele jongeren) blijkt dat de kennis van gemeentelijke professionals soms niet toereikend is of niet aansluit bij de behoeften. Vanuit gemeenten komt het signaal dat zij proberen jongeren te bereiken, maar dat veel jongeren gedurende het proces afhaken. Meer gebruik maken van communicatiemiddelen die populair zijn bij jongeren en samenwerken met specifieke jongerenorganisaties zoals Jongerenwerk kan hierbij helpen. Het is wenselijk dat het ministerie van Financiën, de VNG in afstemming met andere organisatie zoals Sociaal Werk Nederland een extra impuls geven aan de kennisvergroting van de gemeentelijke professional. Vanuit mijn team zal hiertoe onder andere na de zomer samen met Sociaal Werk Nederland een webinar worden georganiseerd voor gemeenten en jongerenwerkorganisaties.

Onderwijsmogelijkheden brede ondersteuning

Naar aanleiding van de Kabinetsreactie op het rapport 'het is niet jouw (studie)schuld!' heeft het ministerie van Financiën mij gevraagd om aandacht te hebben voor onderwijs voor jongeren. Op dit moment worden mogelijkheden voor opleidingen in het kader van brede ondersteuning door sommige gemeenten beperkt uitgevoerd, namelijk tot het behalen van enkel een startkwalificatie. Ook bij het OJTP bestaat de indruk dat er gemeenten zijn die de regels streng toepassen en dat de communicatie over de bestaande opleidingsmogelijkheden verbeterd kan worden. Ook zijn er soms beperkte mogelijkheden voor jongeren om ondersteuning te krijgen bij het starten van een eigen bedrijf⁸.

⁸ [werkboek-11-digitaal.pdf](#); bevat voorbeelden van ondersteuning die geboden kan worden

Er zijn gelukkig gemeenten die hier in individuele gevallen op de juiste wijze maatwerk bieden, dat verder gaat dan enkel het bieden van een startkwalificatie. Genoemd kunnen worden onder andere Amsterdam, Rotterdam, Almelo, Lelystad, Almere en Amstelveen. Wanneer een jongere een wens heeft om onderwijs te volgen, zou hierover het goede gesprek gevoerd moeten worden om te beoordelen wat nodig en wenselijk is om belemmeringen weg te nemen. Het is van belang hier op te merken dat zowel de wetgeving als de beleidsregels hiervoor ruimte bieden. Hierin wordt namelijk enkel gesproken over minimaal het hebben van een startkwalificatie. Ik kijk positief naar de gemeenten die op de juiste wijze maatwerk bieden voor onderwijsmogelijkheden binnen de brede ondersteuning en verder kijken dan enkel een startkwalificatie. *Ik adviseer de VNG en het ministerie van Financiën gemeenten te stimuleren deze beleidsregel op juiste en ruimhartige wijze toe te passen.*

DUO

Momenteel staan studieschulden op de agenda van het bestuurlijk overleg van de VNG en het ministerie van Financiën. Ik heb samen met de VNG gevraagd of het ministerie van Financiën aan de hand van concrete voorbeelden inzichtelijk kan maken of het huidige aanbod (via aanvullende schade van de ouder of de route via de decaan naar bestaande voorzieningen bij DUO) van het ministerie van Financiën rondom de schuldenproblematiek de jongeren voldoende op weg helpt. Afgesproken is dat voor de jongeren voor wie het maatregelenpakket niet afdoende is, de VNG en het ministerie van Financiën met elkaar in gesprek gaan over een passende oplossingsrichting. Het behoeft geen betoog dat, gelet op de zorgwekkende situatie waarin sommige jongeren met studieschulden zich bevinden, deze oplossing niet lang op zich moet laten wachten.

Naast deze stappen die het ministerie van Financiën en de gemeenten op dit moment kunnen zetten voor de jongeren, zal ik de komende periode het belang van jongeren volop betrekken bij mijn adviezen voor bestuurlijk afspraken over de 'Aanpak Intensieve Ondersteuning', 'Steunpunt mentaal welzijn', en 'de transitie'.

3. Harmonisatie brede ondersteuning

Voor de harmonisatie opdracht ben ik de afgelopen periode in gesprek geweest met veel gemeenten in alle regio's van het land. Bij werkbezoeken aan gemeenten heb ik ook gesproken met ervaringsdeskundigen. Daarnaast ben ik in gesprek gegaan met landelijke stakeholders zoals de Oudercommissie, het Onafhankelijke Jongerenpanel, IPW en Stichting Lotgenoten Contact. In gesprekken met gedupeerden, gemeenten en andere stakeholders heb ik gezien hoe het staat met de uitvoering van de brede ondersteuning. Uiteraard niet in detail in elke gemeente, maar er ontstaat een redelijk beeld van het totaal.

In de hersteloperatie is bewust gekozen gemeenten met maatwerk te laten doen wat nodig is voor een nieuwe start voor gedupeerden. Deze keuze heeft er voor gezorgd dat gemeenten de kans kregen om integraal maatwerk te bieden aan mensen die in de knel zitten. Gemeenten en ouders geven aan dat deze werkwijze een unieke kans heeft geboden om levens weer op de rit te krijgen. Zo geeft de Oudercommissie aan dat met name gedupeerden met enkelvoudige problemen vaak goed op weg zijn geholpen.

Tegelijkertijd heeft de maatwerkkeuze ook een keerzijde. Er is onvrede bij een deel van de ouders en jongeren, omdat zij zien dat gemeenten de brede ondersteuning op verschillende wijzen toepassen. Dit omdat gemeenten de brede ondersteuning verschillend kunnen uitvoeren, omdat gemeenten verschillende keuzes maken en met diverse problematiek te maken hebben. Maar ook omdat de individuele professionals - zelfs binnen één gemeente - binnen de eigen bevoegdheid gemotiveerd andere keuzes kunnen en mogen maken voor wat nodig wordt geacht in individuele gevallen voor een nieuwe start. *Wat in elk geval helpend is bij het voorkomen van verschillen binnen gemeenten zijn kwaliteitswaarborgen, zoals het toepassen van het vierogen-principe of een toets van de plannen van aanpak op een centraal punt in de gemeente.*

Onder meer de Oudercommissie geeft daarbij aan dat de brede ondersteuning niet altijd goed werkt voor gedupeerden met complexe (meervoudige) problematiek (GGZ (trauma), LVB, wonen, financiën). Gedupeerden met meervoudige problematiek hebben vaak een terugkerende hulpvraag bij de gemeente, of melden zich juist laat bij het gemeente loket. Gemeenten lopen hier – net als in het reguliere domein - tegen structurele problematiek van wachtlijsten in de GGZ, schuldhelpverlening, woningtekorten en financieel herstel aan. Voor de gedupeerden die de regie kwijt zijn heeft het ministerie van Financiën de Aanpak Intensieve Ondersteuning ingesteld. Ik ben

door het ministerie en de VNG gevraagd om met een advies te komen op de voortgang van deze aanpak (zie volgende paragraaf). Daarnaast heb ik in de paragraaf over de transitie aandacht voor de structurele problematiek op het gebied van mentale gezondheid en schulden.

Voor wat betreft het harmoniseren van de uitvoering van de brede ondersteuning speelt de VNG met de beleidsregels van 2025 een belangrijke rol. Circa 75% van de gemeenten heeft de beleidsregels ingevoerd⁹, of doet dit op korte termijn. Een klein aantal gemeenten heeft er bewust voor gekozen de beleidsregels niet letterlijk over te nemen, maar heeft vaak wel vergelijkbare regelgeving geïmplementeerd of heeft slechts een beperkt aantal gedupeerden woonachtig in de gemeente. Met de beleidsregels behouden de gemeenten de mogelijkheid tot maatwerk, maar is er meer richting voor uitvoering van de brede ondersteuning. *Ik dring er dan ook bij gemeenten -die dit nog niet hebben gedaan- op aan om de beleidsregels alsnog over te nemen.*

Naast de beleidsregels zie ik dat de VNG meerdere activiteiten/maatregelen heeft doorgevoerd om harmonisatie te stimuleren (zie overzicht hieronder), waarbij tegelijkertijd de rechtsgelijkheid en de voordelen van integrale hulp geborgd blijven. In mijn bezoeken aan gemeenten en bij bijeenkomsten in de regio's heb ik expliciet aandacht gevraagd voor deze activiteiten omdat ze een wezenlijke bijdrage leveren aan de harmonisatie.

Activiteiten t.b.v. de harmonisatie uitgevoerd door de VNG:

1. Model beleidsregels
 - a. Ten behoeve van eenduidige afweging. (Door circa $\frac{3}{4}$ van de gemeenten ingevoerd of op de planning om vast te stellen)
2. Jurisprudentiebundel
 - a. De bundel bevat een verzameling van vonnissen en uitspraken die relevant zijn voor de brede ondersteuning.
3. Regiokringen
 - a. Netwerkbijeenkomsten voor uitvoerende professionals en beleidsmedewerkers van verschillende gemeenten in een regio.
 - b. Ervaringen uitwisselen, vragen bespreken, best practices delen, regionaal afstemmen, casuïstiek bespreking.
 - c. Elk halfjaar door het hele land regiokringen (regionale dekking – 15+ sessies)
4. Trainingen en workshops
 - a. Een tweedaagse training voor beleidsmedewerkers en professionals die de brede ondersteuning uitvoeren. Gericht op afwegingskader, bejegening, doelgroepen (jongeren en ouders) en samenwerking.
 - b. Daarnaast 1-daagse trainingen en workshops op onderwerp (opstellen plan van aanpak, beroep- en bezwaar, aanvullend schuldhelpverleningsaanbod en SiSa-verantwoording)
 - c. In totaal meer dan 2400 deelnemers.
5. VNG forum
 - a. Platform voor kennisdeling.
 - b. Landelijke dekking.
6. Tweewekelijkse online webinars (zgn. besprekingen)
 - a. Aan de hand van actualiteit. Gemiddeld circa 90 deelnemers per webinar.
7. Ondersteuning bij complexe casuïstiek
 - a. VNG heeft een speciaal contactpunt voor gemeenten die zowel telefonisch als per mail bereikbaar is om casuïstiek te delen.
 - b. Directe en persoonlijke ondersteuning.
8. Delen best practices
 - a. Praktijkvoorbeeldenboekje. Worden ook gedeeld in de tweewekelijkse nieuwsbrief van de VNG.
9. Communicatietoolkit

Formats brieven, beschikkingen, werkboekjes, etc. Bevordert eenduidige manier van communiceren door gemeenten.

Het is belangrijk dat bovengenoemde activiteiten die de VNG inzet in het kader van harmonisatie ook de komende jaren - dus zolang de brede ondersteuning nog wordt uitgevoerd door gemeenten - voortgezet kunnen worden. Daarbij vraag ik in het bijzonder ook aandacht voor het belang van trainingen over respectvolle bejegening, gespreksvoering en traumasensitief werken.

⁹ Enquête van de VNG met een vertegenwoordiging van 122 gemeenten, april 2026.

Ook vind ik het gewenst dat er zicht blijft op de uitvoering door bijvoorbeeld het uitzetten van een jaarlijkse enquête, dit jaar uitgevoerd door de VNG. Hiermee kan meer inzicht worden gegeven in de werkzame elementen van de brede ondersteuning. Om deze activiteiten ten behoeve van de harmonisatie ook na dit jaar mogelijk te maken zijn dit jaar nadere afspraken tussen het ministerie van Financiën en de VNG nodig.

Ondersteunend aan de activiteiten van de VNG heb ik Divosa gevraagd om in het najaar met best-practices te komen van gemeenten in de uitvoering van de brede ondersteuning. Ook dit product kan gemeenten stimuleren en op weg helpen in een eenduidige en effectieve uitvoering van de brede ondersteuning. Uit de gesprekken met alle betrokkenen is duidelijk gebleken dat gemeenten in dit stadium van de brede ondersteuning niet meer op grote schaal inhoudelijke wijzigingen van die ondersteuning gaan doorvoeren. De harmonisatie loopt hier inhoudelijk tegen haar grenzen aan. Wel zijn zeker aanpassingen op onderdelen mogelijk, zoals gemeld in bovengenoemde paragraaf over onderwijsmogelijkheden.

4. Bestuurlijke afspraken Aanpak Intensieve Ondersteuning

De Aanpak Intensieve Ondersteuning helpt gezinnen/kinderen/jongeren die door de toeslagenaffaire de regie over hun leven zijn kwijtgeraakt. De aanpak van het ministerie van Financiën bestaat uit maatwerk en het bij elkaar brengen van bestaand aanbod. Voor elk aangedragen gezin wordt een plan van aanpak geschreven door een landelijk georganiseerde procesregisseur. In het plan van aanpak kunnen verschillende middelen worden ingezet o.a. het versnellen van financieel herstel of extra door persoonlijke begeleiding lokaal te organiseren.

Zoals in het bestuurlijk overleg van 25 maart jl. is afgesproken zal ik uiterlijk 1 januari 2027 adviseren over de werking en borging van de aanpak. De Aanpak Intensieve Ondersteuning is in de periode van 11 mei tot en met 29 juni per regio uitgerold. Ik zal mijn advies uitbrengen op basis van de ervaringen die voortkomen uit de uitrol. De informatie over de aanpak en ouderervaring worden aangeleverd door het ministerie van Financiën, VNG, Lotgenotencontact en IPW.

De aanpak in de pilot-fase was voornamelijk gestoeld op het netwerk van de deelnemers van de casustafel, waarin de casus van een ouder of jongere wordt besproken. De aankomende periode monitor ik of de aanpak ook uitkomst biedt aan een grotere hoeveelheid vastgelopen casussen. Tijdens de uitrolperiode van de aanpak heb ik de volgende aandachtspunten: (1). Versnelling financieel herstel met waar nodig persoonlijke begeleiding: er zijn nog te weinig voorbeelden die aantonen dat dit proces op een werkzame manier is ingericht en dat het daarmee ook leidt tot de voorziene versnelling en (2) de professional in de nabijheid (PIN): de PIN is onderdeel van de Aanpak Intensieve Ondersteuning om gedupeerden intensief te kunnen ondersteuning als dat nodig is. Op dit moment is de PIN nog niet werkbaar georganiseerd. *Mijn advies is de PIN zo lokaal mogelijk te organiseren, zodat de professional dichtbij de ouder of jongere ondersteuning kan bieden.* Dit sluit ook aan bij de gedachte dat deze aanpak zo lokaal mogelijk moet worden geborgd. Aandachtspunt hierbij is of gemeenten voldoende middelen hebben om dit lokaal te organiseren. In het geval een gemeente hiertoe niet in staat is, stel ik voor eerst in de regio naar ondersteuning te kijken en als dat ook niet lukt vanuit landelijk -als laatste redmiddel- ondersteuning te bieden.

5. Bestuurlijke afspraken landelijk steunpunt mentaal welzijn

Tijdens mijn werkbezoeken en gesprekken is mentale gezondheid een vaak terugkerend gespreksonderwerp. Het ministerie van Financiën heeft hiervoor het landelijk steunpunt mentaal welzijn ontwikkeld. Half maart jl. is het landelijk steunpunt gestart met een leerfase tot 1 juli dit jaar. In deze leerfase is het landelijk steunpunt beperkt open voor gedupeerden, maar gericht op het opdoen van ervaring met de dienstverlening rond mentaal welzijn van deze doelgroep. Vanaf 1 juli is het landelijk steunpunt¹⁰ bereikbaar voor alle gedupeerden en jongeren van 18 jaar en ouder. Zoals in het bestuurlijk overleg van 25 maart jl. is afgesproken zal ik uiterlijk 1 oktober – naar aanleiding van de leerfase van het steunpunt- adviseren over de werking en borging van het steunpunt mentaal welzijn. Het gaat hierbij onder meer om het aanbod van ondersteuning aan gedupeerden, de financiering van dit aanbod en de looptijd van het landelijk steunpunt. De evaluatie van de leerfase zal de basis vormen voor mijn advies in oktober.

¹⁰ [Steunpunt Mentaal Welzijn](#)

6. Transitie

Ik heb de opdracht gekregen om *“een verantwoorde en breed gedragen transitie van de gemeentelijke herstelltaken naar het regulier sociaal domein te begeleiden”*. Allereerst constateer ik dat er geen sprake is van één transitiemoment. Er zijn op dit moment al ouders en jongeren die een afgerond plan van aanpak hebben en een eventuele overgang hebben naar het regulier sociaal domein. Verwacht wordt dat het zwaartepunt van deze overgang ligt in het begin van 2027, omdat dan voor een groot aantal gedupeerden het plan van aanpak van rechtswege wordt beëindigd. Met het oog op het zwaartepunt van de transitie in 2027 zou het uitgangspunt moeten zijn dat gemeenten nu al volop aan de slag zijn met de voorbereiding van deze overgang. Gemeenten kunnen -bijvoorbeeld door gebruik te maken van de impactanalysetool van de VNG- de impact in kaart brengen, maar denk ook aan het voorbereiden van een warme overdracht naar de reguliere teams. *Ik roep gemeenten vanuit mijn opdracht op om voortvarend met de overgang naar het reguliere sociaal domein aan de slag te gaan en hiervoor aandacht te hebben bij de voorbereiding van de gemeentelijke begroting en organisatie vanaf 2027.*

Voor de overgang van brede ondersteuning naar het regulier domein is voor gedupeerden die dit nodig hebben een warme overdracht van belang. We zien dat wachtlijsten bij met name GGZ, schuldhulpverlening en wonen hierbij een knelpunt vormen. Daarnaast ervaren gedupeerden dat dienstverleners in het regulier domein onvoldoende kennis hebben van de toeslagenaffaire. Bovendien hebben gedupeerden vaak wantrouwen richting de reguliere hulpverlening. Ook is de ruimte binnen de reguliere hulpverlening om te doen wat nodig is beperkter dan binnen de brede ondersteuning. Vanuit gemeenten, zoals Tilburg en Zwolle, horen we dat in de gemeenten die al vroeg een nauwe, integrale en afzonderlijke diensten overstijgende, samenwerking hebben tussen reguliere hulp en de brede ondersteuning de overdracht vaak beter verloopt.

Daarnaast zie ik een wisselend beeld bij gemeenten voor wat betreft de overgang naar het regulier sociaal domein, juist omdat elke gemeente de brede ondersteuning anders heeft ingericht. Zo hebben gemeenten met relatief weinig gedupeerde ouders en jongeren en/of waar brede ondersteuning al vanuit het reguliere plaatsvindt te maken met een relatief beperkte transitieopgave. In gemeenten waar aparte teams of afdelingen zijn opgericht voor brede ondersteuning is de transitieopgave groter.

Ook hoor ik in gesprekken met gemeenten dat vooral bij kleinere gemeenten uitdagingen ontstaan om de kwaliteit van de brede ondersteuning in stand te houden voor eventuele nieuwe aanmeldingen, omdat de aanmeldingen voor ondersteuning (te) laag zijn. In sommige regio's wordt samengewerkt – zoals in Drenthe met de gemeente Emmen – of gewerkt met kerngemeenten, zoals in Noord-Brabant met de gemeente Roosendaal, zodat de dienstverlening op peil kan blijven richting het einde van de brede ondersteuning. *Deze manier van samenwerken tussen gemeenten moet wat mij betreft worden gestimuleerd.*

Financiële problematiek en mentaal welzijn

Hoewel terugkerende financiële problemen mogelijk ten delen een directe oorsprong hebben in de toeslagaffaire, vragen ze om bijzondere aandacht. Deze problematiek heeft gevolgen voor de -in aantal gemeenten toch al overbelaste- schuldhulp, een doorwerking naar beroep op ondersteuning bij mentale problemen (jeugd, Wmo, wijkteams), en het vergroot de kans dat juist bij de groep waarbij het vertrouwen in de overheid al laag is hulp wordt gemeden en de problematiek verergert. Op dit moment ben ik met meerdere experts uit het veld, zoals SBN, de Belastingdienst, het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid en het ministerie van Financiën, IPW en VNG en ervaringsdeskundigen in gesprek over mogelijke oplossingsrichtingen .

Gemeenten uiten vrijwel zonder uitzondering hun zorgen over de soms omvangrijke (nieuwe) schulden bij gedupeerden. Daar liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag. Van financiële krapte tot lastig met geld kunnen omgaan tot de verwachting dat zolang het 'herstelloket' nog open is dat de gemeente kan helpen zonder in de formele schuldhulpverlening (MSNP, WSNP, WGS) te belanden. Veel gedupeerden hebben een grote weerzin tegen een hernieuwde confrontatie met de overheid. Ook de recente herstart van de invordering bij de Belastingdienst en Toeslagen wordt genoemd als als complicerende factor bij ouders met nieuwe schulden. Die schulden zijn soms jarenlang gepauzeerd. Het gaat hierbij soms om aanzienlijke bedragen van meer dan 20.000 euro.

Ik zie dat de Belastingdienst en Toeslagen noodzakelijk maatwerk bieden, maar voor de zware en complexe gevallen is dit niet altijd voldoende. *Ten eerste moet duidelijk worden hoe wordt omgegaan met het 'vermogen' dat is verkregen uit de financiële herstelprocessen vanuit de hersteloperatie. Ten tweede is een belangrijk aandachtspunt de afbetalings- en/of kwijtscheldingsmogelijkheden voor gedupeerden die niet in staat zijn om omvangrijke terugvorderingen binnen de formele termijnen van de Belastingdienst en Dienst Toeslagen terug te betalen.*

Naast ondersteuning bij schulden is de verwachting van gemeenten dat een deel van gedupeerde ouders en jongeren een beroep gaan of blijven doen op de WMO, Jeugd en ondersteuning nodig hebben vanuit de wijkteams bij de casusregie¹¹. Daarnaast wordt voorzien dat er langer ondersteuning nodig is bij mentale problemen van een deel van de ouders en jongvolwassenen.

Het belang van het doorwerken van de mentale- en schuldenproblematiek vraagt om een intensivering van de samenwerking met de vakdepartementen, het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. *Het is richting de afronding van de hersteloperatie dan ook van belang dat het ministerie van Financiën hierbij het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport actief betreft.* De afgelopen periode heb ik met stakeholders en de departementen gesproken over de opgave die voorligt, waaronder een expertsessie over schulden. De volgende stap is een gesprek te voeren met de betrokkenen gezamenlijk. Deze gesprekken zullen in het najaar plaatsvinden. Op basis daarvan kan een advies over de transitie uiterlijk in de december rapportage worden opgenomen. Daarbij zal ook het onderzoek dat in opdracht van de VNG wordt uitgevoerd door DIVOSA naar de lessen van de brede ondersteuning worden betrokken.

Tot slot

Brede ondersteuning vanuit de Wht biedt een unieke mogelijkheid om gezinnen en jongeren te helpen bij het herstel van het onrecht dat hen is aangedaan. Dit valt of staat met de professionals die dit uitvoeren en de ruimte die zij hiervoor krijgen vanuit de organisatie en het bestuur. Ik zie hiervan veel mooie voorbeelden in het land. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat er ook voorbeelden zijn van hoe het niet moet. Tegelijkertijd moet er in gemeenten en bij het Rijk nog veel gebeuren in de uitvoering en in de voorbereiding van de transitie. Brede ondersteuning is geen doel op zich. Het ouder- en jongerenperspectief en de gemeentelijke zorgplicht moeten juist in deze fase voorop blijven staan. Mijn bevindingen en adviezen dragen er hopelijk aan bij dat de verantwoordelijke partijen hierin – ook in gezamenlijkheid- de goede en noodzakelijke stappen zetten. Ik zie uit naar het gesprek hierover in een volgend bestuurlijk overleg en werk met veel plezier met u en de vele betrokken organisaties in het land samen verder aan de uitvoering van de opdracht die aan mij is gegeven.

Met vriendelijke groet,

Bestuurlijk regisseur,

Paul Blokhuis

¹¹ Exacte cijfers hiervoor ontbreken want gemeenten houden dit niet structureel bij. Deze verwachting komt voort uit de enquête van de VNG.